

KATEHEZA-MODEL ZA VJERONAUČNI SUSRET S ADOLESCENTIMA I MLADIMA

VALENTINA MANDARIĆ
Sveučilište u Zagrebu
Katolički bogoslovni fakultet
Kaptol 29/II, p.p. 432
10001 ZAGREB

Primljeno 1. 5. 1995.
UDK 268-053.6
373.5.026:268

Sažetak

Ovaj model kateheze namijenjen je za rad s mladima i to na evanđeoskom tekstu. Imala sam pred sobom grupu srednjoškolaca. No model se može prilagoditi i predadolescentima ili studentima. Ovo je samo jedan od načina kako obraditi "Susret između Isusa i Samaritanke". Može se ukomponirati u nekoliko tematskih cjelina u vjeronaučnom programu za srednje škole, primjerice: 1. razred (2. tematska cjelina): Prožimanje vjere i života; 2. razred (9. tematska cjelina): Ljudska iskustva s Isusom; 3. razred - Krštenje, Sakrament pomirenja, Euharistija; 4. razred - Žena i njezino ljudsko dostojanstvo i dr.

TEMA: "SUSRET" (ISUS I SAMARIJANKA, Iv 4,6-28)

Ciljevi kateheze

- Približiti mladima biblijski tekst da u njemu mogu otkriti poruku i za sebe.
- Razvijati kod mladih sposobnost dubljeg, stvaralačkog komuniciranja s evanđeoskim tekstom.
- Senzibilirati mlade da u Evanđelju umiju prepoznati Riječ istine koja je zaživjela i nama se objavila u Isusu Kristu.
- Pomoći mladima shvatiti da u Isusu Kristu mogu pronaći odgovore na svoja najdublja egzistencijalna pitanja (života, istine, ljubavi, spasenja, oprostjenja, ustvari cjelokupnog životnog traženja).

Za početak

Oče nebeski, vjerujem
da si mi blizu.
Ti me poznaješ i govoriš meni.
Vjerujem da si licem okrenut prema meni.

Moram se okrenuti tebi
ako hoću naći sebe.

Jer ja sam samo ono
što sam u tvojim očima.
Ne poznajem tajne koja je u meni,
dok mi je ne objaviš
u svjetlu svoga lica.

U tebi sve odsjeva
Sve što je na ovom svijetu istinito,
istinito je zato jer si ti Istina.
Što je na ovom svijetu živo,
živo je jer si ti Život.
Što je na ovom svijetu lijepo,
lijepo je po tebi, jer si ti vječna Ljepota.

Daj Gospodine da danas,
u tvojoj Riječi otkrijemo izvor
vječnog mira, ljepote i života!
(ZINK, Jörg, "Kako danas moliti")

Tok vjeronaučnog susreta

Motivacija

a) Meditativno govorenje

Susret! Ima susreta sasvim slučajnih, u prolazu, spontanih, službenih, dubokih, površnih, radosnih, nezaboravnih.

Ima susreta koji su svojom važnošću obilježili cijeli naš život. Njihovi su tragovi urasli u naš životni hod. Ti su susreti - prekretnice koje su promijenile naš životni smjer. Od tih susreta živimo i danas. Naš život je izrastao iz susreta.

Susret je "dogoditi se", "otkriti se", "prelijevati se", "darivati se"! Susret je prelijevanje dviju tajni u jednu veličanstveniju tajnu - to je postajanje i bivanje.

Čovjek je biće susreta i čovjekov život je hod od susreta k susretu. Sretan je čovjek kojemu se dogodi susret.

Ima susreta tako dragocjenih da se od njih više ne umiješ razlikovati, bez kojih ne bi bio ono što jesi. Oni prožimaju čitavo tvoje biće i ti odmah znaš: dogodilo se. Ma kako oskudna bila pustinja tvog života, ti si se ponovno našao u oazi koja će te oživjeti za novi početak.

Te dragocjene susrete, kormila, jedra tvoje lađe prepoznat ćeš po tome što tvoj život čine ispunjenim, zahvalnim i zahtjevnim.

b) Evociranje doživljaja

Obratiti se učenicima ovim ili sličnim riječima: Vjerojatno svatko od vas nosi u svom sjećanju susret koji je puno značio za vaš život. Susret koji ne možete zaboraviti, jer je postao dio vašeg života.

Pokušajte, u kratkoj šutnji, oživjeti taj susret.

Nakon kratke šutnje potaknuti učenike da pričaju o svojim susretima.

Najava biblijskog teksta

(Nakon spontanog razgovora s učenicima, slijedi najava biblijskog teksta. To možemo učiniti ovim ili sličnim riječima.)

Predmet našeg današnjeg razmišljanja je neobični susret što nam ga opisuje sv. Ivan evanđelist - pisac Evanđelja. To je susret Isusa i Samarijanke. Mjesto susreta je zdenac, koji u pustinjskom kraju ima životno značenje.

Neobičnost ovog susreta, ako ga smjestimo u njegov povijesni kontekst, je višestruka: Samarijanka je pripadnica naroda koji je bio u neprijateljskim odnosima sa Židovima. Zatim, riječ je o ženi, a u ono

vrijeme nije bilo "normalno" razgovarati sa ženom na javnom mjestu. Samarijanka je bila žena na lošem glasu - javna grešnica. Posebnost ovog susreta je i u tome što Isus prvi započinje razgovor. Inicijativa je na njegovoj strani. On želi ovaj susret. Žena to nije očekivala i bila je zatečena situacijom u kojoj se našla. Dijalog koji Isus započinje obavijen je tajnovitošću. U početku se žena ne snalazi. Krist je postupno uvodi u tajnu svoje osobe, svoga poslanja. Vodi je korak po korak do izvora za kojim žena čezne u dubini svoga bića.

(Pažljivo slušajmo dijalog između Isusa i Samarijanke. Poslije kratke pauze svatko od vas može izdvojiti dio, rečenicu, riječ koja mu je posebno odjeknula u ušima i u srcu.)

Susret s biblijskim tekstom

(Uz glazbu: "Pan-Flute", Gheorghe Zamfir - 1994 BMG Miller GMBH, Distributed by BMG ARIOLA; ili "Oasis", Compositions by Kitaro, MC 053, 1979 Canyon Records, Inc./ 1982 Kuckuck, dvije osobe čitaju tekst po ulogama.)

Isus i Samarijanka

Isus, umoran od puta, sjedaše na zdencu. Bila je otprilike šesta ura. Dođe neka žena Samarijanka zahvatiti vodu.

Isus: Daj mi piti!

Samarijanka: Kako ti, Židov, išteš piti od mene, Samarijanke?

Isus: Kad bi znala dar Božji, i tko je ona koji ti veli: "Daj mi piti", ti bi u njega zaiskala, i on bi ti dao vode žive.

Samarijanka: Gospodine, ta nemaš ni čime bi zahvatio, a zdenac je dubok. Otkuda ti, dakle, voda živa? Zar si ti možda veći od oca našeg Jakova, koji nam dade ovaj zdenac, i sam je iz njega pio a i sinovi njegovi i stada njegova?

Isus: Tko god pije te vode, opet će ožednjeti. A tko bude pio vode koju ću mu ja dati, ne, neće ožednjeti nikada: voda koju ću mu ja dati postat će u njemu izvorom vode koja struji u život vječni.

Samarijanka: Gospodine, daj mi te vode da ne moram dolaziti ovamo zahvaćati.

Isus: Idi i zovni svoga muža pa se vrati ovamo.

Samarijanka: Nemam muža!

Isus: Dobro si rekla: "Nemam muža!" Pet si, doista, muževa imala, a ni ovaj koga sada imaš nije ti muž. To si po istini rekla.

Samarijanka: Gospodine, vidim da si prorok. Naši su se očevi klanjali na ovom brdu, a vi kažete da je u Jeruzalemu mjesto gdje se treba klanjati.

Isus: Vjeruj mi, ženo, dolazi čas kada se nećete klanjati Ocu ni na ovoj gori ni u Jeruzalemu. Vi se klanjate onome što ne poznate, a mi se klanjamo onome što poznamo, jer spasenje dolazi od Židova. Ali dolazi čas - sad je! - kada će se istinski klanjaoci klanjati Ocu u duhu i istini, jer takve upravo klanjaoce traži Otac. Bog je duh, i koji se njemu klanjaju, u duhu i istini treba da mu se klanjaju.

Samarijanka: Znam da ima doći Mesija zvani Krist - Pomazanik. Kada on dođe, objavit će nam sve.

Isus: JA SAM, ja koji s tobom govorim! (Isus osta na zdencu, a Samarijanka ostavi krčag i ode u selo.)

- Nakon čitanja teksta ostaviti učenike u kratkoj šutnji (psihološka pauza).

Interpretacija biblijskog teksta

Izdvajanje pojedinih dijelova teksta uz tumačenje

(Vjeroučenici izdvajaju one dijelove teksta koji im se najviše sviđaju ili one koji su im nejasni. Svoj izbor neka pokušaju objasniti vlastitim riječima, a vjeroučitelj nadopunjava ili korigira.)

Primjer:

"Kad bi znala dar Božji, i tko je onaj koji ti veli: 'Daj mi piti', ti bi u njega zaiskala, i on bi ti dao vode žive."

Žena ne zna tko je onaj koji pita da mu dade vode. Ne pozna dar Božji, ne prepoznaje svoju iznimnu, spasenjsku priliku, koja se možda neće ponoviti. Ne razumije govor simbola kojim se služi Isus da joj otkrije najdublje Božje tajne. Žena još nije u stanju prepoznati u Isusu "živu vodu" za kojom žeda. Nalazi se pred Izvorom žive vode - Isusom. Isus je uvodi u tajnu onoga što joj namjerava razotkriti.

"Tko god pije te vode, opet će ožednjeti. A tko bude pio vode koju ću mu ja dati, ne, neće ožednjeti nikada: voda koju ću mu ja dati postat će u njemu izvorom vode koja struji u život vječni."

Ovdje Isus, nasuprot "prirodne vode", ženi stavlja "živu vodu" - izvor koji vječno ključa i vodi u život vječni. Isus Krist je "voda živa" - dar koji Otac nudi svakom čovjeku.

Krist, na početku razgovora, ište ženu piti, a sada je u ulozi onoga koji nudi vodu od koje se nikada ne žeda.

"Idi i zovni svoga muža pa se vrati ovamo."
"Nemam muža."

Ovdje Isus ide dublje - u privatnu ženu sferu. Neizravno razotkriva svu njenu prošlost i na taj je način stavlja pred vlastitu istinu. Susresti se s Isusom, znači susresti se sa samim sobom u istinitosti vlastita bića. Isus, otkrivajući se kao Istina, vodi osobu do susreta sa sobom. Ovakav susret rađa promjenom života u svjetlu nove Istine koja je tek otkrivena.

"Gospodine, vidim da si prorok... Naši su se očevi klanjali na ovom brdu, a vi kažete da je u Jeruzalemu mjesto gdje se treba klanjati."

"Vjeruj mi, ženo, dolazi čas kada se nećete klanjati Ocu..."

Pitanje gdje je mjesto klanjanja Ocu, ključni je trenutak u razgovoru između Isusa i Samarijanke. Došao je trenutak kada žena biva spremna prihvatiti dar Duha ("živu vodu"). Samo onaj tko je primio tog Duha može znati gdje i kako se klanjati Ocu. Samo onaj tko u sebi nosi "izvor žive vode" istinski je klanjalac koji se klanja u duhu i istini.

Mjesto klanjanja je svako ljudsko srce koje je prihvatilo objavljenu Riječ - istinu koja nam je dana u Isusu Kristu. Svaki čovjek ima pravo pristupa Živome vrelu (Isusu Kristu). Nitko nije isključen - spasenje je univerzalnog karaktera! S Isusom Kristom došlo je vrijeme kada uvjet spasenja nije mjesto ili podrijetlo čovjeka, nego je važno ljudsko srce koje je spremno prihvatiti dar otkupljenja.

"Znam da ima doći Mesija zvani Krist - Pomazanik. Kad on dođe, objavit će nam sve!"

"JA SAM, koji s tobom govorim!"

Žena još uvijek ne razumije. Ona je, doduše, čula da ima doći Mesija i nada se da će upravo on objaviti svu istinu. Isus smatra da je došao pogodan čas za samoobjavu. On otkriva svoj identitet: "Ja sam!" Krist stavlja ženu u situaciju u kojoj se ona mora opredijeliti za vjeru u Njega ili ga, pak, odbaciti! Spasenje je tu (Isus Krist), samo je pitanje da li ga želimo prihvatiti.

Sinteza / aktualizacija

a) Meditativno poniranje u tekst

Naš kršćanski život ovisi o tome hoćemo li se istinski susresti s Kristom. Vjera će ostati samo skup čina lišenih svakog smisla, puka sentimentalnost, traženje sigurnosti ili obična društvena navika, dokle god ne primimo u punini Riječ - Bogom danu riječ - Isusa Krista. Ta Riječ živi i zove. Ta Riječ želi otpočeti s nama dijalog - taj tajanstveni razgovor u kojem nam želi darovati sebe, svoje spasenje, život koji struji u život vječni.

Dar Duha ("živa voda" koju Isus nudi Samarijanki) zapravo je sjeme vječnosti.

I danas u riječi Evandjelja Krist poziva na dijalog. Isus nam nudi sebe - Istinu koja je sposobna promijeniti naš život. Hoće li se to dogoditi, ovisi o nama!

Svi učenici imaju pred sobom tekst napisan u obliku dijaloga. Na mjesto gdje su riječi koje izgovara Samarijanka, sudionici ispisuju vlastito ime. U tišini, uz tihu glazbu, čitaju dijalog u kojem je svatko od njih sugovornik Isusu. Valja potaknuti učenike da, dok čitaju, pokušaju čuti ton razgovora koji vode s Isusom. Čitanje se može ponoviti i do tri puta.)

Isus: Daj mi piti!

Samarijanka: Kako ti, Židov, išteš piti od mene, Samarijanke?

Isus: Kad bi znala dar Božji, i tko je onaj koji ti veli: 'Daj mi piti', ti bi u njega zaiskala, i on bi ti dao vode žive.

Samarijanka: Gospodine, ta nemaš ni čime bi zahvatio, a zdenac je dubok. Otkuda ti, dakle, voda živa? Zar si ti možda veći od oca našeg Jakova, koji nam dade ovaj zdenac, i sam je iz njega pio, a i sinovi njegovi i stada njegova?

Isus: Tko god pije te vode opet će ožednjeti. A tko bude pio vode koju ću mu ja dati, ne, neće ožednjeti nikada: voda koju ću mu ja dati postat će u njemu izvorom vode koja struji u život vječni.

Samarijanka: Gospodine, daj mi te vode da ne moram dolaziti ovamo zahvaćati.

Isus: Idi i zovni svoga muža pa se vrati ovamo.

Samarijanka: Nemam muža!

Isus: Dobro si rekla: 'Nemam muža!' Pet si, doista, muževa imala, a ni ovaj koga sada imaš nije ti muž. To si po istini rekla.

Samarijanka: Gospodine, vidim da si prorok. Naši su se očevi klanjali na ovom brdu, a vi kažete da je u Jeruzalemu mjesto gdje se treba klanjati.

Isus: Vjeruj mi, ženo, dolazi čas kada se nećete klanjati Ocu ni na ovoj gori ni u Jeruzalemu. Vi se klanjate onome što ne poznate, a mi se klanjamo onome što poznamo, jer spasenje dolazi od Židova. Ali dolazi čas - sad je! - kada će se istinski klanjaoci klanjati Ocu u duhu i istini, jer takve upravo klanjaoce traži Otac. Bog je duh, i koji se njemu klanjaju, u duhu i istini treba da mu se klanjaju.

Samarijanka: Znam da ima doći Mesija zvani Krist - Pomazanik. Kada on dođe, objavit će nam sve.

Isus: JA SAM, ja koji s tobom govorim!

b) Daljnja sinteza i aktualizacija u obliku pismenog ili usmenog izražavanja

- Nadahnuti dijalogom u kojem ste bili sugovornici, možete napisati novi dijalog koji biste željeli voditi Isusom!
Primjer:
- Samarijanka je tražila od Isusa vode od koje se ne žeđa. Dobila je dar vjere! Dobila je dar života! Dobila je dar ljubavi i praštanja. Imam li i ja žeđ za nečim, koju samo On - Izvor vječni, može utažiti? Možete to izraziti molitvom ili kratkom meditacijom.
- Kako nas Evanđelje izvještava, Isus je poslije razgovora ostao na zdencu sa svojim učenicima, a Samarijanka je ostavila vrč (više nije žedna) i otišla u selo navijestiti Spasitelja kojeg je susrela. Ona radost susreta želi podijeliti s drugima. Shvatila je svoju novu ulogu: biti blagovjesnica Kristova spasenja.
Jesam li ja shvatio što mi je činiti poslije ovog susreta s Riječju živom - Isusom Kristom?

Tko želi, može glasno izreći svoje nakane i želje!

Za kraj

- Zapjevati pjesmu "Podne žarko" (u pjesmarici "Pjevajte Gospodu pjesmu novu", br. 466).
- Meditativni tekst "Susret"

"Susret"

Ti - na Zdencu.

Čekaš me.

Ne umaraš se, jer znaš da ću doći

zahvatiti...

Divim se tvojoj ljubavi u kojoj mi nudiš sebe,
a ako tražiš od mene - vode!
Evo me s puteva kojekakvih,
a ipak onih koji vode k Zdencu.

Ti si još tu!?

"Daj mi piti!"

Ti od mene tražiš piti!

I pio si...

Iz moje ruke

I nije ti bilo neugodno.

I popio si sve...

Sve što me dijelilo od tebe...

Sve što ni sama ne htjedoh držati u ruci...

I bila sam sretna...

Hvala ti što nisi otišao sa Zdenca.

Hvala ti što čekaš baš mene,

što si u svojoj ljubavi

tako moćan da znaš

da ćeš me privući.

Hvala ti što me trebaš

da mi se posve dadeš,

što ljubiš slabe, jer su

iz tvoje ruke izišli jaki...

Danas bi htjela sjesti uza te na Zdencu i ostati...

Htjela bih ti samo reći

da si mi drag...

(Iz zbirke "Dolazim ti reći")